

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL
FREMSAT DEN 20. MARTS 1974¹

Høje Ret.

Sacchi, den tiltalte i den nationale retssag, der har ført til den anmodning, der skal behandles i dag, er ejer af og forretningsfører for en virksomhed, som — forkortet — kaldes TELEBIELLA. Denne virksomhed blev oprettet i september 1972; virksomheden beskæftiger sig med udsendelse af programmer af egen produktion og af reklamer gennem kabeljernsyn. Desuden har virksomheden nogle fjernsynsapparater opstillet i offentlige lokaler, der benyttes til sådanne kabeltransmissioner.

I henhold til den italienske lovbekendtgørelse nr. 246 af 21. februar 1938 (i ændret udgave) er indehavere af apparater til modtagelse af radioudsendelser forpligtet til at betale en afgift. Undladelse heraf er strafbar.

Da Sacchi ikke betalte denne afgift for de allerede nævnte apparater, der er opstillet af TELEBIELLA, blev der i henhold til den nævnte lov indledt straffesag mod ham.

Under denne straffesag fremførte Sacchi til sit forsvar, at afgiften tjener til finansiering af aktieselskabet RAI og gør det ud for en engangsgodtgørelse for de af RAI præsterede ydelser. Det nævnte selskab har midlertid alene fået eneret til at udsende fjernsynsudsendinger over æteren; følgelig kan der ikke forlanges nogen afgift, hvis apparater — som i tilfældet med TELEBIELLA — udelukkende er indrettet til fjernsynsmodtagelse pr. kabel. Hvis det imidlertid må lægges til grund, at RAIs eneret udstrækker sig til kabeltransmission, må det antages, at dette strider mod umiddelbart anvendelige bestemmelser i EØF-traktaten om de frie varebevægelser og konkurrencefriheden, der har højere gyldighed, nemlig traktatens artikler 2, 3 f, 5, 37, 86 og 90.

Deraf følger, at eneretten ikke kan være gyldig i henhold til fællesskabsretten, og dermed står det også fast, at der ikke kan være pligt til at betale en afgift, der tjener til beskyttelse af en sådan ret.

Med henblik på dette anbringende udsatte retten i Biella ved dom af 6. juli 1973 sagen og forelagde i henhold til EØF-traktatens artikel 177 en række spørgsmål vedrørende fortolkningen af fællesskabsretten til præjudiciel afgørelse.

Det statslige antal spørgsmål vil jeg ikke læse op nu; herom henviser jeg til rapporten fra retsmødet.

Lad mig dog, før jeg går over til undersøgelsen af spørgsmålene, gøre nogle bemærkninger om den italienske lovgivning på det pågældende område.

I henhold til den ved kongelig bekendtgørelse nr. 645 af 27. februar 1936 godkendte Codice Postale e delle Telecomunicazioni tilkommer brugen af »telekommunikation« (altså telegraf, telefon, radio og lign) udelukkende staten. Myndighederne kan lade denne brug varetage på basis af koncessioner, i hvilken forbindelse der tilkommer dem visse kontrolbeføjelser. Denne retstilstand blev bekræftet ved præsidentens bekendtgørelse nr. 156 af 29. marts 1973, som rummer Codice Postale med senere ændringer. Bekendtgørelsen fra 1973 udtaler desuden i artikel 195, at fjernsynsdrift skal anses for radioindretninger i lovens forstand, også selv om transmissionen finder sted via kabel.

Med hjemmel i disse forskrifter indgik postministeren den 26. januar 1952 en overenskomst, godkendt ved præsidentens bekendtgørelse nr. 180 af samme dato, med det allerede nævnte aktieselskab RAI, som beherskes af det statslige holdingselskab IRI. Herefter tilkommer der RAI enekoncession til fjernsynsud-

1 — Oversat fra tysk.

sendelser. Det er også fastslået i overenskomsten, at staten er repræsenteret i RAI's organer, og at der tilkommer staten kontrol- og interventionsbeføjelser over for RAI. Desuden er det foreskrevet, at de for fjernsynsdriften nødvendige indtægter tilvejebringes ved afgifter fra abonnenterne og ved reklameudsendelser. — Denne overenskomst blev ved en tillægsaftale kort tid før udløbet af gyldighedsperioden forlænget fra 15. december 1972 til 30. april 1974. Derved blev det pålagt RAI at udforme fjernsynsnettet således, at udenlandske udsendelser kunne udsendes inden for visse områder, og med hensyn til reklamer bestemtes det, at disse skulle gennemføres enten direkte af RAI eller ved et andet selskabs mellemkomst. I henhold hertil har selskabet SIPRA, der kontrolleres fuldstændigt af RAI, varetaget fjernsynsreklamerne siden 1972.

Endelig blev der den 12. august 1972 indgået en aftale mellem postministeren og telefonselskabet SIP, som ligeledes kontrolleres af det statslige holdingselskab IRI; ifølge denne er SIP forpligtet til at opbygge det for kabelfjernsynsudsendelser nødvendige kabelnet og til at administrere dette. Der er — ifølge udtalelser fra den italienske regering — indtil nu endnu ikke meddelt nogen speciel koncession til kabelfjernsynsdrift.

På baggrund af disse ordninger kan der nu gås over til undersøgelsen af de forelagte spørgsmål.

I — Først må der tages stilling til en af den italienske regering fremført indsigelse.

Den italienske regering er af den opfattelse, at den forelæggende retsinstans først — ved fortolkning af national ret — må afgøre, om der også skal betales afgift for apparater, på hvilke der kun kan modtages kabelfjernsynsudsendelser. Hvis det nemlig skulle vise sig, at der i et sådant tilfælde ikke skal betales afgift, kunne den nationale sag afsluttes, uden at en besvarelse af spørgsmålene vedrørende fællesskabsretten er nødvendige. Forelæggelsen ville da — under

denne synsvinkel — være sket for tidligt. Herved gør den italienske regering gældende, at de forelagte spørgsmål ikke er nødvendige for afgørelsen.

Den slags indsigelser er gentagne gange blevet fremført i sager vedrørende præjudicielle spørgsmål. Det fremgår af behandlingen af disse, at Domstolen er meget tilbageholdende på dette område. Den har nemlig tilkendegivet, at den kun er indstillet på at tage stilling til spørgsmålet om betydningen for afgørelsen, hvis der er tale om en åbenbar fejlagtig anvendelse af de fællesskabsretlige regler, som Domstolen anmodes om at fortolke.

I det foreliggende tilfælde synes der efter min opfattelse ikke at være tale om noget sådant.

Man kan nemlig ganske vist få det indtryk, at den forelæggende ret hælder til den opfattelse, at der skal betales afgift også ved besiddelse af udstyr til modtagelse af kabelfjernsynsudsendelser, hvilket må betyde, at den anser dette præjudicielle spørgsmål vedrørende den nationale lovgivning for løst på en bestemt måde. Man må jo ikke glemme, at loven fra 1973 udtrykkeligt nævner kabelfjernsyn.

Hvis denne fortolkning derimod ikke er rigtig, kan det dog næppe antages, at den nationale retsinstans skulle være afskåret fra at lade et omstridt spørgsmål vedrørende den nationale lovgivning stå åbent og forelægge Domstolen spørgsmålene vedrørende fællesskabsretten, hvis den er af den opfattelse, at en løsning af retstvisten eventuelt ville kunne findes inden for disse rammer (overført på det foreliggende tilfælde: fællesskabsretten fører til det resultat, at den omstridte afgift er ulovlig). Jeg er faktisk ikke af den opfattelse, at man i en sådan situation kan tale om en åbenbart fejlagtig anvendelse af fællesskabsretten.

Som følge heraf foreslår jeg heller ikke, at man skal afstå fra at besvare de stillede spørgsmål med den begrundelse, at overvejelser vedrørende den nationale lovgivning i givet fald kunne overflødiggøre løsningen af de rejste fællesskabs-

retlige problemer. Jeg finder det langt mere hensigtsmæssigt allerede nu at foretage den ønskede fortolkning af fællesskabsretten, og jeg vil derfor uden yderligere udredninger om, hvorvidt forelæggelsen skal antages til realitetsbehandling, umiddelbart gå over til undersøgelsen af de egentlige realitetsspørgsmål i sagen.

II — Vedrørende besvarelsen af de enkelte spørgsmål:

1. Den tiltalte i hovedsagen tager anstød af, at fjernsynsudsendelser i Italien kun kan udsendes af RAI, og af, at privat kabelfjernsyn ikke er tilladt dér. Dermed er det udelukket — hævder han — via kabelfjernsyn at videreudsende de fjernsynsudsendelser fra udlandet, der kan modtages. Ligeledes er det udelukket via kabelfjernsyn at vise italienske seere fjernsynsfilm og reklameprogrammer fra andre medlemsstater. Dette anser Sacchi i første række for en hindring for de frie varebevægelser, dvs. en vanskeliggørelse af afsætningen af produkter fra andre medlemsstater, fordi der ikke uhindret kan gøres fjernsynsreklame for disse varer. Der er dog også tale om en vanskeliggørelse af importen af fjernsynsprogrammer som sådan, hvad enten man som immaterielle goder sidestiller disse med varer, eller man tænker på bærerne af programmerne (bånd, film), hvis udnyttelse støder på vanskeligheder på grund af RAIs monopol.

Således kan en række af de spørgsmål, som åbenbart blev forelagt Domstolen på foranledning af Sacchi, forklares.

a) Lad os først se på det spørgsmål, der er stillet af den forelæggende dommer med specielt henblik på EØF-traktatens artikler 2, 3 f, og som går ud på, hvorvidt grundsætningen om de frie varebevægelser inden for fællesmarkedet giver hjemmel for individuelle rettigheder for private, som skal beskyttes af de nationale retsinstanser.

Hvad disse bestemmelser angår, er svaret på det stillede spørgsmål for så vidt ikke svært, da det allerede i retspraksis er

udtalt vedrørende artikel 5, at den på grund af sin almene formulering ikke er umiddelbart anvendelig i den forstand, at den hjemler individuelle rettigheder for private. Dommen i sag nr. 78/70 (Deutsche Grammophon Gesellschaft mod Metro SB-Großmärkte, Sammlung 1971, s. 498) understreger, at artikel 5 alene pålægger medlemsstaterne en almen forpligtelse, hvis konkrete indhold i det enkelte tilfælde afhænger af traktatbestemmelserne eller af de retsfor skrifter, der udspringer af traktatens almindelige system. Der er for mig ingen tvivl om, at begge de andre anførte forskrifter efter deres ordlyd-artikel 3 f. henviser nemlig karakteristisk nok udtrykkeligt til andre traktatbestemmelser — må fortolkes på samme måde. I denne forbindelse bør man ikke lade sig forvirre af visse bemærkninger i dommen i sag nr. 6/72 (Europemballage og Continental Can mod Kommissionen, Slg. 1973, s. 215). Heri understreges artiklerne 2 og 3's store betydning alene med henblik på fortolkning af en anden, faktisk umiddelbart anvendelig traktatbestemmelse (artikel 86). Man kan på ingen måde udlede af denne dom, at traktatens indledende bestemmelser som sådanne skulle indeholde bestemte retssætninger og i sig selv være egnet til at give hjemmel for individuelle rettigheder for private.

Det må derfor for det første fastslås, at det i mangel af fastsættelse af klare principper og i mangel af angivelse af klare retsfølger synes udelukket at tillægge traktatens artikler 2, 3 f og 5 — enten hver for sig eller i sammenhæng — en sådan retlig betydning, at de kan være af betydning for behandlingen af nationale retssager.

Hvad dernæst angår grundsætningen om de frie varebevægelser, som jo er kernen i det første spørgsmål, lader det sig sige med sikkerhed, at den har grundlæggende betydning for fællesmarkedet, at den giver udtryk for en fundamental opgave for Fællesskabet. Det følger allerede af artikel 3 a, ifølge hvilken Fællesskabets virksomhed opfatter »ophævelse, medlemsstaterne imellem, af told og kvantitative restriktioner ved varers ind-

og udførsel, såvel som af alle andre foranstaltninger med tilsvarende virkning«. Dette støttes også af det forhold, at den første overskrift i anden del »Fællesskabets grundlag« i traktaten lyder: »Frie varebevægelser.«

Alligevel må man anse det for rigtigt, hvad såvel den italienske og tyske regering som Kommissionen har anført i denne henseende, at den nævnte grundsætning som sådan ikke er så snævert udformet og afgrænset, at den kan gælde som en retsnorm, hvortil der knytter sig bestemte retsvirkninger. Rækkevidden af, hvad der — som Sacchi betegnende nok siger — i henhold til traktaten kan produceres under »forhold svarende til det interne marked«, må i detaljer snarere udledes af de konkrete traktatbestemmelser.

Det er derfor vigtigt, at artikel 9 bestemmer, at grundlaget for Fællesskabet er en toldunion, som omfatter den samlede vareudveksling og indebærer forbud mod at opkræve ind- og udførselstold eller afgifter med tilsvarende virkning imellem medlemsstaterne. Af betydning er desuden artiklerne 12 ff., som nærmere regulerer fjernelsen af tolden mellem medlemsstaterne, såvel som artiklerne 30 ff., som detaljeret beskæftiger sig med ophævelsen af kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne. Disse enkeltregler kan i hvert fald — i det mindste efter udløbet af overgangsperioden — betegnes som umiddelbart anvendelige regler, der hjemler individuelle rettigheder for private. Man må tage udgangspunkt heri, når det skal afgøres, hvilke hindringer for de frie varebevægelser, der er ulovlige i henhold til traktaten. I betragtning kommer desuden artiklerne 85 ff., der ligeledes omtaler en indskrænkning af den mellemstatslige handel, såvel som artikel 92 (i hvilken forbindelse det dog ikke bør overses, at sidstnævnte artikel ikke er egnet til umiddelbar anvendelse i den betydning, der er forudsat i den relevante retspraksis.)

Herefter kan det vedrørende det første spørgsmål sammenfattende konstateres, at grundsætningen om de frie varebevægelser ikke er forankret i traktaten på en

sådan måde, at der alene af denne kan udledes individuelle rettigheder for private, som kan fortrænge bestemte nationale regler.

Mod denne opfattelse kan der i øvrigt ikke — for nu at sige det for fuldstændighedens skyld — udledes noget afgørende af dommen i sag nr. 78/70. Ganske vist blev det deri (Sammlung 1971, s. 499) udtalt, at udøvelsen af industrielle ejendomsrettigheder ikke måtte stride mod reglerne om frie varebevægelser inden for fællesmarkedet. Det bør dog ikke glemmes, at grundsætningen om frie varebevægelser i denne sammenhæng kun tjente som fortolkningsmoment ved afgrænsningen af en konkret undtagelsesbestemmelse, nemlig artikel 36. Der blev, ret beset, altså ikke handlet anderledes her end i sag nr. 6/72, i hvilken grundsætningerne i artiklerne 2 og 3 blev inddraget ved fortolkningen af artikel 86. Man kan derimod på ingen måde sige, at dommen i sag nr. 78/70 tillægger den nævnte grundsætning selvstændig betydning på en måde, der ville muliggøre antagelsen af individuelle rettigheder for private.

b) Da det andet spørgsmål kun stilles, hvis der svares bekræftende på det første, er det på baggrund af det foregående overflødigt at gå ind derpå.

Det synes mig derimod i denne sammenhæng værd at ofre nogle bemærkninger på den under b anførte del af andet spørgsmål, altså med hensyn til omtalen af forbudet mod »reklameudsendelser på fjernsyn (forstået som et nødvendigt middel til forøgelsen af handelsomsætningen) med det formål at gøre reklame for bestemte produkter på regionalt eller lokalt plan inden for den omhandlede stats territorium«.

Hermed menes der åbenbart fjernsynsmopolets indvirkning på vareomsætningen i egentlig forstand (dvs. bortset fra det problem, der behandles i en senere sammenhæng, om fjernsynsudsendinger som sådanne udgør »varer« i traktatens forstand). Denne del af spørgsmålet skal ses i lyset af den af Sacchi anførte opfattelse, ifølge hvilken særlig udenlandske

produkter rammes af fjernsynsmonopolet, især af monopolet på fjernsynsreklamer. Disse produkters afsætningsmuligheder vil kun svare til de indenlandske produkter, hvis der åbnes yderligere reklamemuligheder, f.eks. gennem privat kabel-fjernsyn, hvad enten reklamen drives umiddelbart ad denne vej eller ved formidling af udenlandske fjernsynsreklamer gennem den såkaldte teledistribution. Herefter måtte det undersøges, om der foreligger en overtrædelse af forbudet mod opretholdelse af foranstaltninger med tilsvarende virkninger som kvantitative importrestriktioner i den i artiklerne 30 ff. anførte forstand. Særlig måtte det overvejes, om Kommissionens direktiv af 22. december 1969 om ophævelse af foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative importrestriktioner har nogen betydning, eftersom også reklamemulighederne udtrykkeligt nævnes i dens artikel 2, litra m.

Det viser sig imidlertid, at der i det mindste ikke kan udledes noget vedrørende det foreliggende tilfælde af den nævnte artikel 2, ifølge hvilken bestemte foranstaltninger skal ophæves.

Artikel 2 angår nemlig, som det klart fremgår af dens stk. 1, kun foranstaltninger, som *ikke* skal anvendes ensartet på indenlandske og importerede varer, »herunder dem, der gør importen mere vanskelig eller byrdefuld end afsætningen af indenlandske varer«.

Heroverfor må det for det første fastslås, at den begrænsning af fjernsynsreklamen, der skyldes RAls fjernsynsmonopol, i samme omfang gælder for udenlandske og indenlandske produkter. For det andet må det, når det gøres gældende, at udenlandske produkter har en dårligere udgangsposition, og at de derfor for at opnå en reel ligebehandling især er henvist til supplerende reklamemuligheder, ikke overses, at privat kabel-fjernsyn ikke ville kunne medføre en afgørende forbedring i relation til reglen om ligelig behandling. Det private kabel-fjernsyn måtte jo også være tilsvarende tilgængeligt for indenlandsk produktion, dvs. at situationen ikke ville være anderledes end

under den nugældende ordning. — Artikel 2 i Kommissionens direktiv kan derfor lades ude af betragtning i den foreliggende sag.

Da Sacchi desuden henviste til artikel 3 i Kommissionens direktiv, som også medtager »foranstaltninger, som regulerer afsætningen af varer, særlig med hensyn til form, dimension, vægt, sammensætning, præsentation, identifikation og indpakning, og som anvendes uden forskel på indenlandske varer og importerede varer, og hvis restriktive virkninger på den frie omsætning af varer overskrider rammen for virkninger, der er karakteristiske for bestemmelser for handelen«, skal der i korthed bemærkes følgende.

Allerede efter ordlyden af denne artikel er det højst tvivlsomt, om den også omfatter foranstaltninger, der generelt indskrænker reklamemulighederne.

Bortset herfra og under forudsætning af artikel 3's anvendelighed på et sagsforhold som det foreliggende, vil man dog vanskeligt kunne være enig med Sacchi, når han hævder, at udelukkelsen af privat reklamefjernsyn ikke er uomgængelig i den betydning, der er forudsat i Kommissionens direktivs artikel 3, stk. 2; i grunden drejer det sig for den italienske lovgiver kun om en informationskontrol, og dette formål kan også opfyldes på anden måde, nemlig ved midler der i mindre grad vanskeliggør vareomsætningen. Her er det frem for alt væsentligt, at et rent reklamefjernsyn er utænkeligt; det er nødvendigt med et ledsagende underholdnings- eller oplysningsprogram. Den almene programsammensætning i fjernsynet, dvs. udvælgelsen af det, der skal udbredes via dette massekommunikationsmiddel, kan efter almindelig opfattelse ikke overlades til private grupper. Der er derimod tale om en offentlig opgave, som af hensyn til opretholdelsen af informationsfriheden i radioen kun kan varetages på en måde, der sikrer alle sociale grupper en passende deltagelse. Sådan set går udelukkelsen af rent private grupper, også inden for reklamefjernsyn, i realiteten ikke ud over, hvad der er nødvendigt af hensyn til en rimelig

regulering af området, og derfor kommer en anvendelse af artikel 3 i Kommissionens direktiv med det deri forankrede princip om forholdet mellem mål og midler heller ikke på tale i forbindelse med RAIs monopol på reklamefjernsyns-udsendelser.

Således må altså det under b i det andet spørgsmål rejste problem vurderes, hvis man overhovedet anser det for relevant.

c) Jeg fraviger den rækkefølge, som den forelæggende dommer har valgt for sine spørgsmål, idet jeg finder det rigtigt på grund af sammenhængen med princippet om de frie varebevægelser nu at gå ind på de spørgsmål, som vedrører artikel 37 (bestemmelsen om statslige handelsmonopoler), i hvilken forbindelse det i øvrigt i forbindelse med det sidst behandlede punkt må bemærkes, at Kommissionens direktiv i henhold til artikel 5 ikke gælder foranstaltninger, der falder ind under EØF-traktatens artikel 37, stk. 1.

Det skal altså herefter — således må spørgsmålene 6 til 10 forstås — videre undersøges, om artikel 37 kan anvendes på et selskab, der har fået overdraget eneretten til udsendelse af fjernsyns-udsendelser, om et sådant monopol ved afslutningen af overgangsperioden skulle ændres således, at eneretten (vedrørende alle udsendelser) faldt bort i forhold til andre medlemsstater senest den 1. januar 1970, og om en udvidende fortolkning af en eneret til udsendelse skal anses for en ny foranstaltning i den i artikel 37, stk. 2 forudsatte betydning.

aa) Vedrørende disse spørgsmål kan det uden vanskeligheder foreløbigt konstateres:

Artikel 37 gælder som bekendt kun for statslige monopoler, for de af staten til andre retssubjekter overdragne monopoler såvel som for organer, gennem hvilke en medlemsstat kontrollerer ind- eller udførslen mellem medlemsstaterne og så videre.

I det omfang begrebet »statslige« spiller en rolle i denne forbindelse, kan der faktisk ikke være nogen betænkeligheder

ved også at medregne selskaber som RAI. Dette kan forsvares ganske enkelt, fordi eneretten til udsendelse blev overdraget selskabet af staten ved en myndighedsakt, og fordi selskabet — som vi indledningsvis har set — også står under statslig kontrol.

bb) Langt sværere viser sig derimod undersøgelsen af spørgsmålet, hvordan ordet »handel« skal forstås, om det skal fortolkes indskrænkende således, at artikel 37 kun gælder for monopoler, der beskæftiger sig med fremstilling og salg af varer i sædvanlig forstand, eller om også tjenesteydelsesmonopoler er omfattet.

Hertil må man sikkert indrømme, at gode grunde taler for en bred fortolkning, således som det lejlighedsvis forsvares i litteraturen. Der kan f.eks. — som Kommissionen på objektiv måde gjorde det — henvises til den vide fortolkning af begrebet »varer« i artikel 85, stk. 3; endvidere til den stigende betydning, tjenesteydelser har i det økonomiske liv eller til nødvendigheden af at anvende samme bestemmelser i tilfælde, der har samme økonomiske virkning for udvekslingen af vare- og tjenesteydelser. Dette kan derfor tale for at lade »varer« omfatte alt, der kan være genstand for handelsvirksomhed.

Hvis man dog ikke helt ser bort fra de hidtil gældende fortolkningsregler vedrørende traktat anvendelsen, må man på den anden side anerkende, at en række vigtige argumenter afgørende taler for en snævrere fortolkning.

Man bør for det første ikke overse, i hvilken sammenhæng bestemmelsen indgår i traktaten: den er led i kapitlet om ophævelse af de kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne. Dette kapitel vedrører varer, hvilket tydeligt fremgår af artiklerne 30 ff., og det hører til afsnit I om de frie varebevægelser, inden for hvilket man også finder den karakteristiske artikel 9. Reglerne om tjenesteydelser er derimod forbeholdt traktatens afsnit III.

For det andet er selve artikel 37's udformning af betydning. I stk. 1 — og

dette synes vigtigt — tales der om »forsynings- og afsætningsvilkår«. Herved henvises der utvivlsomt til »produkter« i traditionel forstand og til handel med sådanne produkter. I stk. 2 tages der hensyn til rækkevidden af artiklerne om afskaffelse af told og kvantitative restriktioner. Stk. 3 indeholder et krav om tilpasning af de foreskrevne foranstaltninger til dem, der er foreskrevet i artiklerne 30 til 34 om ophævelsen af de kvantitative restriktioner, dvs. der er fastlagt en parallel udvikling, hvilket først og fremmest synes at være af betydning ved ensartede goder. Endelig tales der udtrykkeligt i stk. 3, 2. afsnit betegnende nok om varer, der er undergivet et handelsmonopol.

Heraf kan man efter min opfattelse kun drage den slutning, at såkaldte tjenesteydelsesmonopoler ikke er omfattet af artikel 37.

Der kan i øvrigt ikke udledes andet af den hidtidige retspraksis, særlig ikke af dommen i sag nr. 6/64 (Costa mod Enel, Sammling 1954, s. 1277), som vedrører nationaliseringen af det italienske elektricitetsvæsen. Ifølge denne dom skal man ganske vist vedrørende artikel 37 tage udgangspunkt i, om et monopol omsætter handelsvarer, som kan være genstand for konkurrence og vareudveksling mellem staterne; det kommer an på, om virksomheden faktisk har betydning for vareudvekslingen, om den økonomiske virksomhed angår en vare, der kan være af reel betydning for ind- og udførsel. — Men det må dog ikke glemmes, at det i dommen ligeledes betones, at artikel 37 skal ses i sammenhæng med det kapitel, i hvilket den findes (nemlig det, der vedrører ophævelsen af kvantitative restriktioner). Desuden blev der i dommen lagt afgørende vægt på begrebet »varer«. Når det alligevel ikke blev udelukket, at også elektricitet kunne være omfattet deraf, skyldes dette vel imidlertid kun, at en sådan betragtning nu stemmer med opfattelsen vedrørende samhandelen.

Herefter kan der i realiteten ikke udledes noget af denne dom angående det

nærværende problem (artikel 37 og tjenesteydelsesmonopoler).

cc) Nu har Sacchi ganske vist givet sig i kast med forsøget på at godtgøre, at også fjernsynsmeddelelser bør betragtes som varer. Han går herved ud fra, at det drejer sig om immaterielle goder, og han henviser bl.a. til, at bærerne af sådanne udsendelser (bånd og film) i hvert fald må betegnes som varer.

Hertil må det indledningsvis slås fast, at det på ingen måde drejer sig om den monopoliserede *import* af sådanne goder, som måtte være forbundet med restriktive virkninger. I realiteten forhindres hverken importen af fjernsynsprogrammer som sådanne eller af bærerne af disse af den italienske lovgivning. Det afgørende er snarere, at det alene er forbeholdt indehaveren af det nationale fjernsynsmonopol at viderebringe sådanne signaler (»télédistribution«) henholdsvis udnytte bærerne (film og bånd), dvs. afspille deres indhold.

Gør man sig dette klart, er det åbenbart, at der ikke er meget at bygge på i Sacchis henvisning til den omstændighed, at fjernsynsmeddelelser bliver overført ved hjælp af elektrisk energi, og at denne i henhold til retspraksis (dom i sag nr. 6/64) skal betragtes som en vare. Det drejer sig faktisk ikke om elektrisk energi (som modtageren i øvrigt i dette tilfælde ikke kan udnytte som sådan undtagen ved levering fra elektricitetsværker), men derimod om udsendelsen af meddelelser, for hvilken den elektriske energi kun udgør det tekniske hjælpemiddel.

Langt vigtigere er derfor Kommissionens redegørelse for handelen med film, nemlig med biograffilm staterne imellem, og den fællesskabsretlige løsning af dette spørgsmål med hensyn til ophævelsen af eventuelle restriktioner. Utvivlsomt drejer det sig her om et overordentligt vanskeligt problem. Når alt kommer til alt, stod den antagelse i forgrunden for dens rigtige opfattelse af problemet, at hovedformålet med film er fremvisningen, og at det derfor i det væsentlige drejer sig om udnyttelsen af immaterielle rettighe-

der. Af denne grund såvel som under hensyntagen til den omstændighed, at ophævelsen af hindringer for overførsler med henblik på usynlige transaktioner i den i EØF-traktatens bilag III forudsatte betydning i henhold til traktatens artikel 106, stk. 3 skal ske i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 63 til 65, blev der derfor udstedt et direktiv for filmbranchen, som støtter sig på EØF-traktatens artikel 62, stk. 2, altså en bestemmelse vedrørende den frie udveksling af tjenesteydelser, hvorimod problemer ikke blev søgt løst i sammenhæng med reglerne om de frie varebevægelser.

I realiteten er det nærliggende at kvalificere sådanne fjernsynsudsendelser, som interesserer os her (nemlig udsendelsen af et program for en udenlandsk sender eller udbredelsen af en udsendelse til indehavere af apparater, som betaler afgifter derfor), på tilsvarende måde, ikke mindst fordi der også her for det meste står ophavsretlige problemer i forgrunden.

I betragtning af det væsentlige i den pågældende virksomhed, men også under hensyntagen til at ophævelsen af restriktioner på fjernsynsdriftens område er forudsat i det almindelige handlingsprogram vedrørende tjenesteydelserne, forekommer det herefter rigtigt at henregne fjernsynsselskabernes virksomhed under kategorien tjenesteydelser. Dermed er det udelukket at henføre et statsligt fjernsynsmonopol under EØF-traktatens artikel 37.

dd) Herefter er det egentlig overflødigt at gå ind på yderligere spørgsmål i forbindelse med artikel 37, nemlig spørgsmålene om denne bestemmelses umiddelbare anvendelighed fra et bestemt tidspunkt, om de krav, der kan stilles til tilpasning af handelsmonopolerne ifølge artikel 37, såvel som spørgsmålet om rækkevidden af standstill-bestemmelsen i artikel 37, stk. 2 (dvs. om denne også — inden for fjernsynsområdet — kommer i betragtning vedrørende en forlængelse og udvidelse af den RAI tillagte eneret-tighed).

Jeg vil dog (idet jeg ser bort fra spørgsmålet om den umiddelbare anvendelighed, hvorom der allerede foreligger retspraksis) blot gøre i det mindste to bemærkninger.

Artikel 37 foreskriver ikke en ophævelse af monopolerne men derimod en tilpasning af en sådan art, at der ikke længere består nogen mulighed for forskelsbehandling af produkter fra andre medlemsstater.

Sådan set må det allerede forekomme tvivlsomt, om artikel 37, hvis man antager, at den finder anvendelse på fjernsyn, tvingende kræver bortfaldet af den eneret-tighed, der er tillagt en fjernsynsinstitution, i det mindste i forhold til andre medlemsstater. Ganske vist må det ikke overses, at den omstændighed, at monopolforetagendet selv eller et af dette kontrolleret selskab producerer reklameudsendelser, og at der via det statslige holdingselskab IRI består snævre forbindelser mellem monopolforetagendet og andre erhvervsvirksomheder, kan medføre en tendens til en tilsvarende favorisering ved udsendelsen af reklameudsendelser, og at der derfor kan tales om en latent fare for forskelsbehandling over for udenlandske produkter. Hvor der imidlertid er tale om et foretagende, hvis hele virksomhed er undergivet offentlig kontrol, kan man også forestille sig en neutralisering af denne risiko og dermed udelukkelse af muligheden for forskelsbehandling på anden måde, for eksempel hvis man begrænser sig til den reklamevirksomhed, som Sacchi jo særlig henviser til — idet fremstillingen af reklameudsendelser omhyggeligt udskilles fra udsendelsesvirksomheden, og idet der også sørges for en klar isolering af udsendelsesvirksomheden i forhold til andre erhvervsvirksomheder. Som Kommissionen med rette har bemærket, kræver dette en omhyggelig undersøgelse i hvert enkelt tilfælde; derimod kan man på ingen måde på forhånd sige, at tilpasningen af monopolet kun er tænkelig på een måde: nemlig at eneretten til udsendelse, hvorom hovedsagen drejer sig, falder bort.

Hvad dernæst angår forlængelsen af eneretten udover 1972 og udvidelsen af monopolet til også at gælde kabelfjernsyn, altså anvendelsen af artikel 37, stk. 2, forekommer det mig højest tvivlsomt, om der virkelig kan tales om en udvidelse, når man sammenligner lovteksten fra 1936 (som allerede nævner fjernsyn) med den fra 1973 (i hvilken kabelfjernsyn udtrykkelig nævnes). Dertil kommer, at artikel 37 vel ikke forbyder dannelse af nye monopoler og dermed heller ikke udvidelse af bestående. Forbudt er kun foranstaltninger, der strider mod grundsætningen i stk. 1 i artikel 37, dvs. det må sikres, at der ikke består nogen mulighed for forskelsbehandling. — Det forekommer derfor ret tvivlsomt, om artikel 37, stk. 2 overhovedet er anvendelig med hensyn til tilfældet i hovedsagen.

Dermed burde også alt, hvad der kunne være af betydning for bedømmelsen af den nationale retssag, være sagt vedrørende artikel 37.

2. En anden gruppe spørgsmål vedrører traktatens konkurrenceregler (artiklerne 86 og 90).

I denne sammenhæng må det undersøges, om opbygningen af en dominerende stilling på en væsentlig del af fællesmarkedet er utilladelig, når enhver form for konkurrence på en medlemsstats område ophæves; det skal undersøges, om et aktieselskab, hvem eneretten til udsendelse af fjernsynsprogrammer i en medlemsstat tilkommer, har en dominerende stilling, som under hensyntagen til bestemte synspunkter er forbudt i henhold til artikel 86, og det skal undersøges, om der set på denne måde tilkommer private en individuel ret til at kræve den nævnte enerettighed ophævet.

a) Hertil må det først erkendes, at det vel ikke er muligt helt at udelukke anvendelsen af konkurrencereglerne på fjernsynsdrift. I denne sammenhæng skal jeg lade det stå åbent, om man kan gå så vidt, som Kommissionen vil, når den hævder, at radio og fjernsyn med henblik på deres samlede virksomhed skal betragtes som virksomheder i artikel 85's

forstand. I så henseende påberåber Kommissionen sig den kendsgerning, at der skal betales for modtagelse af udsendelserne, at radioen er grundlag for en vigtig erhvervsgren, og at der i en række lande eksisterer private radioselskaber, som drives efter erhvervsøkonomiske synspunkter. I det mindste må man nemlig betegne fjernsynsreklamen som en erhvervsøkonomisk virksomhed, da fjernsynsreklamen klart er en erhvervsgren med økonomiske tjenesteydelser og desuden står i snævert forhold til afsætningen af produkter.

For så vidt kan man i alt fald vanskeligt benægte konkurrencereglernes betydning.

b) Man kan dernæst heller ikke — som den italienske regering gjorde det — hævde, at fjernsynsdrift udgør et naturligt monopol og derfor ikke er omfattet af artikel 86.

Man kan faktisk ikke udlede en sådan begrænsning af artikel 86. I det foreliggende tilfælde er det desuden af betydning, at det drejer sig om kabelfjernsyn. Her spiller det begrænsede antal kanaler ingen rolle, og man kan derfor for så vidt ikke tale om et naturligt monopol.

c) Hvad fortolkningen af artikel 86 i øvrigt angår, fremgår det ganske vist også klart, at en dominerende stilling ikke er forbudt i henhold til denne artikel. Opløsningen af enhver form for monopol kan altså givet ikke forlanges med hjemmel i artikel 86.

Forbudt er derimod først og fremmest bestemte handlemåder i forbindelser med en dominerende stilling, handlemåder som dem, der eksempelvis er nævnt i artikel 86, stk. 2. — Sådan kan artikel 86 faktisk være af betydning med hensyn til de i spørgsmål 4. anførte forhold (dvs. med hensyn til fastsættelse af urimelige priser for reklameudsendelser, den vilkårlige begrænsning af reklameudsendelser vedrørende bestemte produkter, begunstiggelse af bestemte grupper virksomheder ved udsendelse af reklame, begunstiggelse i forbindelse med fremstilling af reklameudsendelser eller vilkårlig og dis-

kriminerende fordeling af sendetiderne). Den nationale dommer skal i givet fald efterprøve, om der foreligger sådanne faktiske forhold, og han må på basis heraf drage de dertil svarende konsekvenser. Disse kan dog i intet tilfælde — som allerede nævnt — bestå i ophævelsen af den dominerende stilling som sådan, dvs. — med henblik på det konkrete tilfælde — ophævelsen af RAIs enerettighed. I grunden er de anførte faktiske forhold derfor af ringe interesse for hovedsagen.

Problematikken i hovedsagen giver anledning til at overveje en anvendelse af de i dom 6/72 udviklede grundsætninger, altså betragtninger ifølge hvilke man under visse omstændigheder med hjemmel i artikel 86 kan påvirke en dominerende virksomheds struktur. I henhold til den nævnte dom skal også styrkelse af en dominerende stilling anses for et misbrug i artikel 86's forstand. I lyset af den nævnte dom kan udvidelsen af RAIs fjernsynsmonopol til også at gælde kabelfjernsyn, dvs. udelukkelsen af enhver konkurrence på området, altså være af betydning, og det kunne af denne grund overvejes at erklære eneretten delvist retsstridig og forlange dens ophævelse.

Om dette er muligt, afhænger imidlertid af to omstændigheder.

For det første er den indsigelse, som den italienske regering fremførte, af betydning. Ifølge denne indsigelse har brugen af telekommunikation i Italien længe, nemlig allerede før EØF-traktatens ikrafttræden, været forbeholdt staten. RAI har kun fået tildelt koncession på fjernsynsdrift over æteren. Indtil nu har der ikke været tale om en udvidelse af koncessionen til kabelfjernsyn. For så vidt har der hidtil kun bestået en aftale med telefonselskabet SIP om kabellægning. Hvem der engang senere får koncession til kabelfjernsyn, står endnu helt åbent. Såfremt det faktisk forholder sig således — hvilket igen den forelæggende dommer må undersøge —, kan man utvivlsomt ikke tale om en styrkelse af RAIs dominerende stilling, og det udelukker derfor også anvendelsen af de

vedrørende artikel 86 udviklede grundsætninger i RAI-tilfældet.

Antager man dog, at RAI også har fået overdraget eneretten til kabelfjernsyn, at der altså er foretaget en styrkelse af dets stilling, er det af betydning for anvendelsen af artikel 86 — det følger i det mindste af begrebet misbrug i den betydning, der er forudsat i retsafgørelsen i sagen Continental Can — om den dominerende virksomheds handlemåde var årsagen til styrkelsen. Det er imidlertid med sikkerhed ikke tilfældet for RAIs vedkommende. For selv om der skulle være sket en styrkelse af RAIs stilling, er dette kun sket ved udvidelsen af eneretten i medfør af statslige foranstaltninger (udstedelsen af en videregående koncession), derimod ikke i kraft af RAIs egen handlemåde.

Alene støttet på artikel 86 og under iagttagelse af retspraksis i sagen Continental Can, kan man altså ikke komme til det resultat, at en eventuel eneret for RAI til udsendelse af fjernsynsudsendinger via kabel skulle være retsstridig og derfor uden bindende virkning.

d) Det må imidlertid også i denne sammenhæng undersøges, om anvendelsen af artikel 90 er af betydning for bedømmelsen i hovedsagen.

I denne forbindelse kan det indledningsvis ikke udelukkes, at også RAI falder ind under artikel 90, stk. 1, da det har fået overdraget en rettighed fra staten, fordi det er afhængigt af staten (i realiteten har staten mulighed for at bestemme virksomhedens økonomiske politik), og fordi det i det mindste delvist udøver erhvervsvirksomhed.

Før der imidlertid deraf kan drages slutninger vedrørende det lovlige i at udvide RAIs fjernsynseneret til kabelfjernsyn eller om det lovlige i at overdrage bestemte kabelfjernsynsrettigheder til et andet, ligeledes af staten afhængigt selskab (telefonselskabet SIP), må der foretages flere overvejelser, delvist uafhængigt af traktatens artikel 86.

Man kan indledningsvis være i tvivl om, hvorvidt artikel 90, stk. 1 er umiddelbart

anvendelig, hvilket jo er forudsætningen for, at en national retsinstans kan støtte ret derpå ved bedømmelsen af statslige foranstaltninger. Den i denne bestemmelse indeholdte undladelsespligt for medlemsstaterne er for så vidt angår artikel 86 lige så klar som denne, og den er derfor egnet til at begrunde umiddelbar anvendelighed. Det bør dog ikke overses, at der i artikel 90, stk. 3 ligger en pligt for Kommissionen til at påse overholdelsen og en beføjelse til at udstede beslutninger adresseret til medlemsstaterne. Denne pligt er af betydning med hensyn til artikel 90, stk. 2, som er dårligt egnet til umiddelbar anvendelse; man kan imidlertid også antage, at den lige så meget blev foreskrevet med henblik på de tænkelige store afgrænsningsvanskeligheder i forholdet mellem stk. 1 og stk. 2. Hvis denne fortolkning er rigtig, kan man faktisk ikke antage, at artikel 90, stk. 1 er umiddelbart anvendelig, netop fordi dens gennemførelse er afhængig af udstedelsen af en fællesskabsretsakt.

Det har dernæst også betydning, at artikel 90 åbenbart forudsætter muligheder af at overdrage enerettigheder til bestemte virksomheder, dvs. i givet fald skabelsen af fuldstændige monopoler. Set på denne måde kunne man altså, endog med henblik på grundsætningen i artikel 222, være af den opfattelse, at det i henhold til artikel 90 er tilladt en medlemsstat, hvad der er forbudt dominerende virksomheder selv, nemlig at styrke en sådan virksomheds markedsposition. Det måtte i realiteten betyde, at der ikke i artikel 90 kan hentes noget argument mod det lovlige i at udvide RAls fjernsynsmonopol til kabelfjernsyn.

Af interesse er endelig også artikel 90, stk. 2, der bestemmer, at traktatbestemmelserne og dermed også traktatens konkurrenceregler kun har begrænset gyldighed for virksomheder, der frembringer tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse.

Med henblik på artikel 90, stk. 2 er det af betydning, hvad den tyske forbundsregering og den italienske regering anførte om fjernsynsdriftens særlige karakter un-

der påberåbelse af domme fra deres øverste forfatningsdomstole — hermed vender jeg samtidig tilbage til en tidligere fremsat bemærkning.

Utvivlsomt er fjernsynsdrift et massekommunikationsmiddel af stor kulturel og opdragende betydning, et instrument som på grund af virkningens intensitet er særlig egnet til at påvirke den offentlige meningsdannelse. I forbundsrepublikken Tyskland betragtes fjernsynet derfor som et anliggende af almindelig interesse, som en opgave for den offentlige forvaltning. Under hensyntagen til den i grundloven forankrede informationsfrihed er fjernsynet inden for rammen af delstatsmonopoler offentligretligt organiseret således, at alle samfundsgrupper kommer til deres ret. Sammensætningen af tilsynsmyndighederne for de offentligretlige institutioner og også udformningen af de forpligtende retningslinjer for programsammensætningen sikrer navnlig, at det hverken fra regeringens eller fra private grupper side er muligt at udøve en ensidig indflydelse på fjernsynet.

Nødvendigheden heraf er anerkendt i de fleste andre medlemsstater og har ført til tilsvarende grundholdninger, omend måske ikke overalt med tilsvarende sikring af den institutionelle frihed i forhold til regeringsorganerne. Jeg henviser i denne forbindelse, idet jeg udelader, hvad der under sagens behandling er kommet frem om retstilstanden i Italien, til Kommissionens detaljerede udredninger om organiseringen af fjernsynsdriften i Belgien, Frankrig, Storbritannien og Danmark (hvor statsmonopoler og offentligretlige institutioner dominerer billedet). Det er også interessant, at selv der, hvor eksperimenter på regional basis tillades, bliver disse — som i Danmark — ikke organiseret rent privatretligt.

Det anførte er heller ikke uden betydning for reklamefjernsynet, det område, hvorom det først og fremmest drejer sig i denne sag. Der består jo faktisk også i denne sammenhæng en mulighed for påvirkning af den offentlige meningsdannelse og derfor også en nødvendighed af at føre kontrol under hensyntagen til alle

slags synspunkter (sundhedspolitiske, etiske og tilsvarende). Desuden bør det ikke glemmes, at reklame ikke er mulig alene, at det snarere kræver et ramme-program. Allerede på grund af denne sammenhæng må reklamefjernsynet indtages under området for den offentlige opgave »fjernsyn«, og derfor anses rent private foranstaltninger af denne art ikke for forsvarlige i de nævnte medlemsstater.

Man kan ikke se bort herfra ved bedømmelsen af RAI i forhold til artikel 90.

I den forbindelse er det efter min mening ikke absolut nødvendigt at afklare, om fjensynsinstitutioner faktisk skal henregnes til virksomheder i den i artikel 90, stk. 2 anførte betydning, eller om dette, dvs. anerkendelsen af en almindelig økonomisk interesse i forbindelse med deres virksomhed, kun passer på reklamefjernsyn. For mig er det afgørende, at grundtanken bag artikel 90, stk. 2, en tanke der går igen i en anden form (forbehold til fordel for den offentlige forvaltning), i andre traktatbestemmelser (artiklerne 48, 55, 56), kun er rimelig ved behandlingen af begrebet »fjernsyn«.

Deraf følger nødvendigvis: selv om man går ud fra, at artikel 86 og det deraf følgende forbud mod ophævelse af enhver konkurrence også gælder for offentlige foretagender, som har fået overdraget rettigheder af staten, udelukkes anvendelsen af en sådan regel på offentlige foretagender som fjernsynsanstalter på grund af artikel 90, stk. 2 i hvert fald for så vidt det — som i hovedsagen — drejer sig om, hvorvidt private former for konkurrence (teledistribution og udsendelse af private fjernsynsudsendinger) er tilladt.

Dette kan man i øvrigt så meget mere bifalde, som handelen med fjernsynsudsendinger mellem medlemsstater ikke derved indskrænkes på nogen måde, der strider mod Fællesskabets interesser. Dette kan man hævde, fordi reklamer selv uden privat fjernsyn kan drives tilstrækkeligt effektivt, hvad enten det sker via statsligt

fjernsyn eller på anden måde, og — sidst men ikke mindst — fordi private fjernsynsvirksomheder som Telebiella åbentbart kun har en begrænset regional betydning.

Vedrørende den således behandlede kreds af spørgsmål kan jeg derfor sammenfattende fastholde, at det ikke forekommer mig muligt ved hjælp af traktatens konkurrencebestemmelser, således som de foreligger i artiklerne 86 og 90, at rokke ved den RAI tillagte eneret til fjernsynsdrift og dennes eventuelle udstrækning til kabelfjernsynsområdet.

3. Tilbage efter alt dette står kun det sidste spørgsmål, om der er tale om en krænkelse af traktatens artikel 7, hvis eneretten til at udsende fjernsynsudsendinger på medlemsstatens samlede område forbeholdes et aktieselskab i den nævnte medlemsstat.

Det må i denne forbindelse fastslås, at det forhold, at fjernsynsreklameudsendinger er forbeholdt RAI, ikke nødvendigvis medfører en forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, da de indenlandske virksomheder på samme måde er undergivet denne indskrænkning af reklamemulighederne. Artikel 7 skal vel heller ikke forstås således, at der af hensyn til udenlandske virksomheders dårligere udgangsposition, navnlig deres afvigende behov for reklame, skal sørges for en udvidelse af reklamemulighederne til deres fordel, netop ved åbning af et privat fjernsynsselskab. Det bør desuden ikke glemmes, at en sådan konsekvens sandelig ikke nødvendigvis vil betyde en forbedring af udenlandske virksomheders stilling og dermed en ligestilling i forhold til indenlandske virksomheder, eftersom tilladelsen til oprettelse af et privat fjernsynsselskab selvfølgelig ville komme såvel indenlandske som udenlandske virksomheder til gode.

Jeg ser altså ikke, hvordan traktatens artikel 7 kan være af nogen som helst interesse for hovedsagen i relation til RAI.

III — Sammenfatning

Det anførte fører mig til at foreslå følgende besvarelse af de stillede spørgsmål:

1. Grundsætningen om de frie varebevægelser inden for fællesmarkedet hjemler ikke i sig selv, dvs. uden anvendelse af de særlige regler, der er fastsat til dets gennemførelse, individuelle rettigheder for private, som kan gøres gældende for de nationale retter.
2. Det forhold, at eneretten til udsendelse af fjernsynsudsendelser inklusive fjernsynsreklamer (eneret til fjernsynsdrift) i en medlemsstat er blevet overdraget til et privatretligt selskab, udgør med hensyn til produkter, der kommer i betragtning i forbindelse med fjernsynsreklame, ikke en krænkelse af Kommissionens direktiv om ophævelse af foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative importrestriktioner.
3. EØF-traktatens artikel 37 gælder kun for handelsmonopoler, derimod ikke for tjenesteydelsesmonopoler. Overdragelsen af en eneret til fjernsynsdrift til et privatretligt selskab omfattes ikke af denne bestemmelse.
4. I henhold til EØF-traktatens artikel 86 er eksistensen af en dominerende stilling som sådan ikke forbudt, men derimod kun selve den dominerende virksomheds misbrug heraf.
5. En medlemsstats overdragelse af en eneret til fjernsynsdrift til et privatretligt selskab og udvidelsen af denne ret til også at gælde på kabelfjernsynsområdet strider ikke mod EØF-traktatens artikel 90 sammenholdt med artikel 86.
6. Det forhold, at eneretten til at udsende fjernsynsreklameudsendelser på en medlemsstats samlede område er forbeholdt et aktieselskab i den nævnte medlemsstat, udgør ikke nogen krænkelse af EØF-traktatens artikel 7.